

Bagatelna kazniva dejanja in njihova umestitev v prekrškovno pravo: primerjalnopravni vidik in usmeritve *de lege ferenda*

PROF. DR. BOJAN TIČAR, UNIVERZA V MARIBORU, FAKULTETA ZA VARNOSTNE VEDE, Ljubljana, Slovenija

bojan.ticar@um.si

ASIST. GAL PASTIRK, MAG.PRAV. ZNANSTVENORAZISKOVALNO SREDIŠČE KOPER, PRAVNI INŠTITUT, Koper, Slovenija

gal.pastirk@zrs-kp.si

MARIBOR, 25. 11. 2025

Bagatelna kriminaliteta

Bagatelna kriminaliteta, kot so manjše tatvine in goljufije, je v slovenskem pravu obravnavana kot kaznivo dejanje in ne kot prekršek.

Pri pregonu takšnih dejanj se aktivira celoten državni aparat, vključno s policijo, državnim tožilstvom in sodiščem.

Postopki so pogosto neupravičeno dolgotrajni in ekonomsko neučinkoviti. Velik delež zadev je ustavljen že na ravni državnega tožilca, zato mnogi primeri sploh ne dosežejo sodne obravnave.

Posledica takšne prakse je pomanjkanje dejanskega sankcioniranja ter nižje zaupanje v učinkovitost kazenskega sistema.

Prekrškovna ureditev

Zakon o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1) varuje ustavne pravice posameznika do osebnega dostojanstva in varnosti, hkrati pa zagotavlja red in mir v skupnosti.

Po svoji naravi predstavlja »ZJRM-1« specialno ureditev, ki se na področju prekrškov uporablja ob subsidiarni uporabi določb Zakona o prekrških (ZP-1).

Neposredno povezuje prekrškovni sistem z varstvom temeljnih družbenih vrednot.

Delitev kaznivih ravnanj

- kazniva dejanja
- prekrški
- disciplinski prestopki

Normativni okvir tatvine v slovenskem pravu

- Tatvina je bila do uveljavitve “Šutarjevega zakona” obravnavana v KZ-1 izključno kot **kaznivo dejanje**.
- Gre za eno najpogostejših kaznivih dejanj.
- Slovenska zakonodaja poleg tatvine, ki je definirana v 204. členu KZ-1 pozna še veliko tatvino (205. člen KZ-1) ter rop (206. člen KZ-1).

Oteževalne
okoliščine in
višje kazni.

Vlom,
premagovanje
ovire, vstop v
zaprte prostore,
sostorilstvo ipd.

Zapor do 5 let

KVALIFICIRANE OBLIKE »VELIKA
TATVINA«

≤ 500 EUR

Denarna
kazen ali
zapor do 1
leta.

MALA TATVINA

Država	Pravna kvalifikacija tatvine	Vrednostni in drugi kriteriji za razmejitev	Pravni viri (kazenskopравни in prekrškovni)	Kazenskopravna diferenciacija
Slovenija	Izključno kaznivo dejanje (To je veljalo do uveljavitve „Šutarjevega zakona“)	Vrednost stvari je majhna, če v času izvršitve kaznivega dejanja ne presega 500 evrov. (1. Točka 9. odstavka 99. člena KZ-1)	Kazenski zakonik (KZ-1), 204., 205. člen	204. člen, 2. odstavek: mala tatvina 205. člen, 3. odstavek: velika tatvina
Hrvaška	Izključno kaznivo dejanje (ni prekrškovne oblike)	Vrednost stvari, premoženjske pravice in premoženjske koristi je majhna, če ne presega 132.71 evrov.	Kazneni zakon (NN 125/11), 228. člen	228. člen, 2. odstavek: majhna tatvina 228. člen, 3. odstavek: velika tatvina
Avstrija	Izključno kaznivo dejanje (ni prekrškovne oblike)	Ni zakonske delitve na majhno in veliko tatvino. Splošno je tatvina opredeljena v § 127 StGB; razlike se odražajo v kvalificiranih oblikah in kaznovanju.	Strafgesetzbuch – StGB (Kazenski zakonik), BGBl. Nr. 60/1974 idF BGBl. I Nr. 113/2023, §§ 127–131	§ 127 StGB: Tatvina (Diebstahl) § 128 StGB: Hujša tatvina (Schwerer Diebstahl)
Španija	Izključno kaznivo dejanje (ni prekrškovne oblike)	Vrednostna meja je postavljena pri 400 evrih. Tatvina do 400 € se šteje za delito leve (lažje kaznivo dejanje). Tatvina nad 400 € pa za delito menos grave (manj hudo kaznivo dejanje). Klasifikacija temelji na 13. členu španskega Kazenskega zakonika: Lažja (delitos leves), manj huda (delitos menos graves) in huda kazniva dejanja (delitos graves)	Código Penal (Kazenski zakonik), člen 234 (hurto)	234. člen, 2. odstavek: lažja tatvina (delito leve) 234. člen, 1. odstavek: tatvina (delito menos grave) – vrednost nad 400 €

Država	Pravna kvalifikacija tatvine	Vrednostni in drugi kriteriji za razmejitev	Pravni viri (kazenskopravni in prekrškovni)	Kazenskopravna diferenciacija
Češka	Kaznivo dejanje ali prekršek	Na Češkem tatvina do vrednosti 411,01 EUR (10.000 CZK) brez oteževalnih okoliščin ni kaznivo dejanje, temveč le prekršek.	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (Kazenski zakonik), 205. člen; Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (Zakon o prekrških), 8. člen	Kazenski zakonik: 205. člen; tatvina kot kaznivo dejanje Zakon o prekrških: 8. člen; tatvina kot prekršek
Slovaška	Kaznivo dejanje ali prekršek	Na Slovaškem gre za kaznivo dejanje tatvine vrednosti nad 700 evrov. Če vrednost ukradene stvari ne presega tega zneska, se dejanje obravnava kot prekršek.	Zákon č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon (Kazenski zakonik), 212. člen in 125. člen Zákon č. 372/1990 Zb., o priestupkoch (Zakon o prekrških), 50. člen	Kazenski zakonik: 212. člen in 125. člen; tatvina kot kaznivo dejanje Zakon o prekrških: 50. člen; tatvina kot prekršek
Poljska	Kaznivo dejanje ali prekršek	Na Poljskem se razmejitev med kaznivim dejanjem in prekrškom pri tatvini opira predvsem na vrednostni prag 188,53 evrov (800 PLN). Pravna kvalifikacija temelji skoraj izključno na tem numeričnem kriteriju, ne pa na konkretni presoji stopnje družbene škodljivosti.	Kodeks karny (kazenski zakonik), 278. člen; Kodeks wykroczeń (zakon o prekrških), 119. člen	Kazenski zakonik: 278. člen, 1. odstavek; tatvina kot kaznivo dejanje Zakon o prekrških: 119. člen; tatvina kot prekršek

DRŽAVA	PRAVNI VIR	KRITERIJ ZA MALO TATVINO	VIŠINA GLOBE
Češka	Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, § 8(4,5)	Škoda $\leq$ 10.000 CZK (410,96 EUR)	globa do 50.000 CZK (2.054,35 EUR), v primeru ponovitve do 70.000 CZK (2.876,68 EUR)
Slovaška	Zákon č. 372/1990 Zb., o priestupkoch (Zakon o prekrških), § 50 (3,4)	Škoda < 700 EUR	globa: do 1.400 EUR (hitri 500 EUR, skrajšani 1.000 EUR); pri ponovitvi v 12 mesecih do 2.000 EUR (skrajšani 1.500 EUR).
Poljska	Kodeks wykroczeń (zakon o prekrških), 119. člen	Vrednost stvari $\leq$ 800 PLN (188,32 EUR)	20–5.000 PLN (4,71– 1.176,55 EUR)

Primerjalnopravna analiza tatvine v izbranih državah

Primerjalni vpogledi v pravne sisteme Češke republike, Slovaške in Poljske ponujajo zanimivo alternativo.

Te države uporabljajo vrednostne pragove za razlikovanje med kaznivimi dejanji in prekrški, kar omogoča, da se tatvina in podobna manjvredna dejanja obravnavajo v hitrejših prekrškovnih postopkih.

Takšna ureditev zmanjšuje obremenjenost sodišč in tožilstev, hkrati pa zagotavlja neposrednejše in bolj vidne sankcije, kar krepi preventivno funkcijo prava in prispeva k večjemu zaupanju javnosti v njegov pravični odziv.

ZAKON O NUJNIH UKREPIH ZA ZAGOTAVLJANJE JAVNE VARNOSTI (ZNUZJV) “ŠUTARJEV ZAKON”

MARIBOR, 25. 11. 2025

13. člen (poškodovanje tuje stvari)

Do ureditve v zakonu, ki ureja javni red in mir ter ne glede na prvi odstavek 220. člena Kazenskega zakonika poškodovanje ali uničenje tuje stvari ali da se tuja stvar napravi neuporabna, če je povzročena škoda majhna, pomeni prekršek in se kršitelj, ki je poškodoval ali uničil ali napravil za neuporabno tako stvar, kaznuje:

– z globo 150 eurov, če ugotovljena premoženjska škoda znaša do vključno 100 eurov,

– z globo 300 eurov, če ugotovljena premoženjska škoda znaša več kot 100 do vključno 200 eurov,

– z globo 450 eurov, če ugotovljena premoženjska škoda znaša več kot 200 do vključno 300 eurov,

– z globo 600 eurov, če ugotovljena premoženjska škoda znaša več kot 300 do vključno 400 eurov,

– z globo 750 eurov, če ugotovljena premoženjska škoda znaša več kot 400 do vključno 500 eurov,

– z globo od 750 do 1500 eurov, če je bil storilec že pravnomočno kaznovan za enak prekršek iz tega člena v obdobju zadnjega leta.

12. člen (tatvina)

Do ureditve v zakonu, ki ureja javni red in mir ter ne glede na drugi odstavek 204. člena Kazenskega zakonika tatvina stvari majhne vrednosti pomeni prekršek in se kršitelj, ki si je protipravno prilastil tujo premično stvar majhne vrednosti, kaznuje:

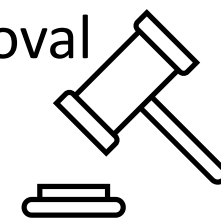
- z globo 150 eurov, če ugotovljena premoženjska škoda ali premoženjska korist znaša do vključno 100 eurov,
- z globo 300 eurov, če ugotovljena premoženjska škoda ali premoženjska korist znaša več kot 100 do vključno 200 eurov,
- z globo 450 eurov, če ugotovljena premoženjska škoda ali premoženjska korist znaša več kot 200 do vključno 300 eurov,

- z globo 600 eurov, če ugotovljena premoženjska škoda ali premoženjska korist znaša več kot 300 do vključno 400 eurov,
- z globo 750 eurov, če ugotovljena premoženjska škoda ali premoženjska korist znaša več kot 400 do vključno 500 eurov,
- z globo od 750 do 1500 eurov, če je bil storilec že pravnomočno kaznovan za enak prekršek iz tega člena v obdobju zadnjega leta.

12. člen (tatvina)

Ugotovljena premoženjska škoda / korist	Višina globe
Do 100 EUR	150 EUR
Nad 100 EUR do 200 EUR	300 EUR
Nad 200 EUR do 300 EUR	450 EUR
Nad 300 EUR do 400 EUR	600 EUR
Nad 400 EUR do 500 EUR	750 EUR
Ponovitev prekrška (storilec je bil v zadnjem letu že pravnomočno kaznovan za enak prekršek)	750–1500 EUR

- Posebna kategorija prekrškov za bagatelna kazniva dejanja se pogosto obravnava kot vprašanje sorazmernosti in načina obravnave manj hudih ravnanj. Zakonodajalec odloči kaj bo štelo za prekršek in kaj za kaznivo dejanje.
- Predlagane ureditve običajno izpostavljajo hitrejši potek postopkov in sankcije, ki naj bi bile prilagojene teži dejanja.
- Glavno tveganje prehodu majhnih tatvin v prekrškovno ureditev je možnost, da brez učinkovite izvršljivosti sankcij pride do dejanskega izvotljenja varstva premoženja. Če prekrškovni pregon ne bo dejansko izvajal sankcij, se položaj ne bo bistveno razlikoval od sedanje prakse, v kateri se majhne tatvine kot kazniva dejanja pogosto sploh niso preganjale.

Hvala za vašo pozornost!

PROF. DR. BOJAN TIČAR, UNIVERZA V MARIBORU, FAKULTETA ZA VARNOSTNE VEDE, Ljubljana, Slovenija

bojan.ticar@um.si

ASIST. GAL PASTIRK, MAG.PRAV. ZNANSTVENORAZISKOVALNO SREDIŠČE KOPER, PRAVNI INŠTITUT, Koper, Slovenija

gal.pastirk@zrs-kp.si

MARIBOR, 25. 11. 2025